

**Силабус навчальної дисципліни
«Археологія України»
назва дисципліни**

**Спеціальність: 023 Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація
Галузь знань: 02 Культура і мистецтво**

Рівень вищої освіти	Перший (Бакалавр) рівень вищої освіти
Статус дисципліни відповідно до навчального плану	<u>Вибірковий компонент освітньо-професійної програми</u>
Курс Семестр	I курс I семестр
Семестровий контроль	Іспит – I семестр
Обсяг дисципліни: кредити ЄКТС/ кількість годин	4,5 кредити ЄКТС/135 годин (аудиторних 64: 32 лекційних, 32 семестрових, / 71 самостійної роб.)
Мова викладання	Українська
Що буде вивчатися (предмет навчання,)	Дисципліна вивчає та охоплює коло теоретичних і практичних питань, сутність, організаційно-правові засади, методологічний інструментарій, історію археології України. Вивчення дисципліни сприяє процесу формування знань і навичок у здобувачів освіти за спеціальністю 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація з археології. Предметом вивчення є археологічні культури на теренах України та методичні можливості застосування інформації щодо археологічних досліджень в освітньому та науковому процесах.
Чому це цікаво/потрібно вивчати (мета, завдання)	Об'єктами вивчення є матеріали світової археологічної спадщини від найдавніших часів до ХХ ст. Історико-хронологічний та порівняльно-хронологічний принципи, прийняті сучасною мистецтвознавчою наукою, покладені в основу розподілу навчального курсу на окремі розділи та теми. Мета дисципліни – навчити здобувачів бачити у світі старожитностей об'єкт для вивчення історії, культури, побуту, господарства племен і народів, що жили в минулому. Навчити майбутніх спеціалістів аналізувати конкретні археологічні матеріали для історичних узагальнень та висновків. Завдання дисципліни: <ul style="list-style-type: none"> - Визначення місця археології в системі загальноісторичних досліджень; - Ознайомлення студентів з найдавнішою історією України - Визначення соціального та економічного розвитку населення України за археологічною періодизацією. - Засвоєння елементарних методичних та практичних навичок проведення археологічних досліджень, камерального опрацювання отриманих культурних решток та їх імплікації.

<p>Пререквізити (попередні компетентності, необхідні для вивчення дисципліни)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Здатність і готовність до особистого розвитку, бажання досягати успіху. - Здатність застосовувати на практиці знання, навички та уміння, набуті у результаті дослідницької роботи. - Навички використання інформаційно-комунікаційних технологій для пошуку, оброблення, аналізу інформації з різних джерел та прийняття рішень на основі аналізу отриманої інформації. - Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. - Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності). - Здатність адаптуватися до нових ситуацій у професійній діяльності. - Уміння аргументувати власну позицію.
<p>Пореквізити (компетентності, отримані після вивчення дисципліни)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності розвитку образотворчого та декоративного мистецтва, усвідомлювати його художньо-естетичну природу. - Здатність володіти основними класичними і сучасними категоріями та концепціями мистецтвознавчої науки. - Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між усіма елементами теоретичних та практичних знань з образотворчого та декоративного мистецтва. - Здатність створювати та реалізовувати власні методики у галузі експертної діяльності, аргументовані знанням мистецьких стилів різних епох та володінням техніками, прийомами та методиками дослідження. - Здатність демонструвати базові навички ділової комунікації, уміння організувати діяльність у професійній сфері, працювати у команді фахівців.
<p>Чому можна навчитися (результати навчання)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Здатність оперувати професійною термінологією в сфері фахової діяльності мистецтвознавця-експерта - Здатність збирати, аналізувати та синтезувати мистецтвознавчу інформацію та дані із суміжних галузей науки і застосовувати її при проведенні експертизи - Грунтовне розуміння історії мистецтва, детальні знання з визначеної галузі дослідження у поєднанні зі знаннями щодо ведення загальної наукової дискусії. - Грунтовні знання з історії образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва та реставрації, мистецтвознавчої експертизи, основ законодавства у галузі культури і мистецтв. - Глибокі знання визначеної сфери дослідження у поєднанні зі знаннями загальної наукової дискусії. - Здатність до використання різноманітних методів, інформаційних та комунікативних технологій для ефективного спілкування на професійному рівні.

Критерії оцінювання (екзаменаційна політика)	<p>Оцінювання навчання здобувача вищої освіти здійснюється за 100-бальною системою. Загальну кількість балів здобувача вищої освіти формують семестрові бали, отримані з усіх тем змістових розділів, презентації тощо; бали, отримані за виконання самостійного завдання, а також бали, які отримані за підсумкову роботу (екзамен).</p> <p>Контроль знань здійснюється у формі усного або письмового опитування (тестування), діалогового спілкування, презентації результатів виконаних здобувачами завдань та досліджень, виступів на наукових конференціях.</p> <p>Враховується також активність здобувача під час проведення семінарських занять.</p>
Як можна користуватися набутими знаннями і вміннями (компетентності)	<ul style="list-style-type: none"> - Здатність знаходити, критично оцінювати, систематизувати, інтерпретувати і використовувати отриману інформацію у мистецтвознавчій діяльності - Здатність аналізувати мистецькі явища та процеси, володіти науково-аналітичним апаратом та визначати методологію дослідження.

Навчальна логістика

Кожен змістовий розділ включає в себе лекції, семінари, самостійну роботу здобувачів, які завершуються контролем рівня засвоєння якості програмного матеріалу відповідної частини курсу

Структура навчального курсу:

- Вступ до теми. Археологія як наука та її завдання.
- Теоретичні та методологічні основи археології.
- Палеоліт
- Мезоліт
- Неоліт
- Енеоліт
- Загальна характеристика доби бронзи
- Культура лісостепового Правобережжя, Полісся, Волині та Прикарпаття
- Культури Північного Причорномор'я, Приазов'я та Лівобережжя
- Культури Закарпаття
- Ранній залізний вік. Предскіфський період.
- Скіфія
- Сарматський час. Пізньоскіфські пам'ятки.
- Передумови та етапи грецької колонізації Північного Причорномор'я. Античні міста Північного Причорномор'я.
- Матеріальна та духовна культура мешканців античних-міст держав Північного Причорномор'я.
- Культури рубежу ер.
- Ранньослов'янські культури V-VII
- Слов'яни в період утворення Київської Русі. Соціально-економічний розвиток населення Південно-східної Європи в I тис. н.е.
- Доба Київської Русі IX-XIV
- Давньоруські міста, городища, селища та могильники
- Матеріальна і духовна культура населення Київської Русі
- Охорона та використання пам'яток археологічної спадщини.

Форми навчання:

Денна, заочна, дистанційна (в разі необхідності).

Під час навчання використовуються методи: пояснювально-ілюстративний, метод проблемного викладення, частково-пошуковий, або евристичний, дослідницький.

**Інформаційне
забезпечення
з фонду та репозитарію
НАКККІМ**

Рекомендована література та інформаційні ресурси

Базові:

1. Археологія України /За ред. Л. Л. Залізняка. Київ, 2005.
2. Археология Украинской ССР. Киев, 1985. Т. 1.
3. Археология Украинской ССР. Киев, 1986. Т. 2.
4. Археология Украинской ССР. Киев, 1986. Т. 3.
5. Абашина Н. С., Козак Д. Н., Синиця Є. В. Терпиловський Р. В. Давні слов'яни. Археологія та історія. Київ, 2012.
6. Брейд У., Трамп Д. Археологический словарь. Москва, 1990.
7. Бітковський Б., Собчук В., Пробийголова О. Археологічна спадщина та ОТГ. Київ, 2020.
8. Винокур І. С., Телегін Д. Я. Археологія України, Київ, 1994.
9. Відейко М. Ю. Археологія в Інтернеті. Довідник. Київ, 2001.
10. Гаврилюк Н. А. Домашнее производство и быт степных скифов. Киев, 1989.
11. Генинг В. Ф. Очерки по истории советской археологии. Киев, 1989.
12. Давня історія України. Т. 1. Первісне суспільство. Київ, 1997.
13. Закон України «Про охорону культурної спадщини» // Відомості Верховної Ради України. 2000. № 39.
14. Закон України «Про охорону археологічної спадщини» // Відомості Верховної Ради України. 2004. № 26.
15. Україна. Хронологія розвитку з давніх часів до пізньої античності. Т. 1. К., 2008.
16. Україна. Хронологія розвитку. Давні слов'яни. Київська Русь. Т. 2. Київ, 2009.
17. Мозолевський Б. М. Скіфський степ. Київ: Темпора, 2005.

Додаткові:

1. Археологія. 1993. № 3 (до 100-річчя відкриття трипільської культури).
2. Баран В. Д. Давні слов'яни. Київ, 1998.
3. Баран В. Д., Козак Д. Н., Терпиловський Р. В. Походження слов'ян. Київ, 1991.

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

1. Інститут археології НАН України - www.archeology.org.ua
2. Енциклопедія історії України - <http://wikimediaukraine.wordpress.com/2012/09/19/eu>
3. Спілка археологів України. Розділ «бібліотека» <http://vgosau.kiev.ua/biblioteka/periodyka-serii>
4. Археологічні дослідження в Україні (збірники) http://vgosau.kiev.ua/AP-ADU/ADU_2019.pdf

Локація та матеріально-технічне забезпечення	Проведення лекційних та семінарських занять з дисципліни забезпечується матеріально-технічною базою (базова аудиторія - № 201, корп.18, НАКККіМ), навчально-методичною документацією та матеріалами.
Кафедра	Мистецтвознавчої експертизи
Інститут	Інститут практичної культурології та арт-менеджменту
Інформація про науково-педагогічного працівника (з фото) 	<p>Борисенко Марія – художниця-реставраторка, старша викладачка кафедри мистецтвознавчої експертизи Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. Членкиня Міжнародної Ради музеїв ICOM України та Національної спілки художників України.</p> <p>Освіта: Київський національний університет технологій та дизайну за спеціальностями «Мистецтво» (2003 р.) та «Дизайн» (2004 р.), Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв за спеціальністю «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» (2021 р.)</p> <p>Навчання закордоном:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2016 р. Навчання в Академії Культурного Адміністрування м. Пекін, Китай. За темою: «Консервація та розкопки об'єктів культурного надбання.» сертифікат №16A0813027, відзначена листом-подякою за плідну роботу від 12.07.2016 р. • 2017 р. Стажування. Реставраційний центр ім. П. Гудінаса, м. Вільнюс, Литва. Стажувалась як художник-реставратор металу у відділі реставрації археологічного металу сертифікат R №-103/226 • 2017 р. Стажування. Реставраційний центр ім. П. Гудінаса, м. Вільнюс, Литва. Стажувалась як художник-реставратор графічних творів у відділі реставрації творів графіки, сертифікат R 102/225. • 2018 р. Навчання в Міжнародному Навчальному Центрі для Консерваторів, Пекін, Китай, під керівництвом спеціалістів з США, Великої Британії, Італії, Китаю. Тема: «Науковий підхід в консервації пам'яток на паперовій основі та фотографії» сертифікат міжнародної відповідності REF:ІІС-ІТСС(IV)/2018/023. • 2019 р. Навчання в Токійському Національно-Дослідницькому інституті Культурного Надбання. Токіо, Японія. Тема: «Консервація японського паперу». Сертифікат від 27.09.2019р. • 2020 р. Навчання в департаменті консервації в Національній Галереї Праги за направленням реставрація творів на паперовій основі. Прага, Чеська Республіка. • 2021 р. Навчання за підтримки МАГАТЕ, тема підвищення кваліфікації присвячена використанню радіаційних технологій для збереження культурного надбання «Regional Workshop on Radiation Technologies for Cultural Heritage Preservation». Гренобль, Франція. <p>Авторка (співавторка) понад 50 друкованих праць (у т.ч. наукових</p>

	статей, науково-популярних праць, навчального посібника)
Оригінальність навчальної дисципліни (при наявності). Політика академічної доброчесності	<p>Навчальна дисципліна розроблена на основі наукового і практичного досвіду провідних вітчизняних та закордонних науковців, на основі аналізу самостійної науково-дослідної діяльності студентів НАКККіМ, підготовки ними магістерських кваліфікаційних праць.</p> <p>Всі учасники освітнього процесу дотримуються політики академічної доброчесності і сприяють функціонуванню ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату.</p>
Лінк на дисципліну	Програма розміщена на сторінці кафедри мистецтвознавчої експертизи https://nakkkim.edu.ua/instituti/instituti-institut-praktichnoji-kulturologiji-ta-art-menedzhmentu/kafedra-mistetstvoznavchoji-ekspertizi